Євген Маланюк
Вірш «Уривок з поеми»

Питання до вірша:

1. Коли і де діяло угруповання «празька школа»?
2. Чому літературне угруповання дістало назву «Празька школа»?
3. Хто був ідейним наставником «пражан»?
4. Що об'єднувало представників «празької школи» поетів?
5. Як називалась лірика «пражан»?
6. Яким був пафос творчості поетів «Празької школи»?
7. Який тип українця змальовували поети «Празької школи»?

За зовнішнім, формальним показником до «Празької школи» відносять поетів, які мешкали в Чехословацькій Республіці, переважно в містах Празі та Подєбрадах, у період 1920–1930-х рр.
Назва «Празька школа» доволі умовна, оскільки організаційно (програма, статут, маніфест, членство) група не була оформлена. Однак усе ж це була спільнота однодумців-патріотів. Вони не мали спільної поетичної платформи, у кожного був індивідуальний стиль, їхні твори належали до різних модерністських течій — символізму, неоромантизму, необароко, неокласики. Та їх об'єднувала національна ідея, покладання на себе обов'язку відновлення історичної справедливості — творення національної держави. Звідси випливало усвідомлення ролі поета як воїна, лицаря, аристократа духу.

8. Де і коли утворилося літ-не об'єднання МУР?

«Мисте́цький Украї́нський Рух» (МУР) (1945–1948) — організація українських письменників, які проживали в таборах для переміщених осіб у німецькій еміграції. МУР був утворений у вересні 1945 р. у місті Фюрт недалеко від Нюрнберга за ініціативою комітету, до якого входили Іван Багряний, Віктор Петров, Юрій Косач, Ігор Костецький, Іван Майстренко та Юрій Шерех. МУР проіснував приблизно до кінця 1948 р. Головою організації за весь час її існування був Улас Самчук.

9. Членом яких угруповань був Євген Маланюк?
10. До якого виду лірики належить вірш?

До громадянської, патріотичної лірики.
Вірш також є яскравим прикладом «козацької лірики»: перед читачем постають імена Б. Хмельницького, І. Мазепи, М. Залізняка, І. Гонти, а також образи січовика, отамана, Січі тощо.

11. Поясніть назву вірша.

Ліричний герой сприймає історію України як героїчну поему, тож стає прозорою назва поезії — «Уривок з поеми». І цей уривок — період від часів Б. Хмельницького до сучасників Є. Маланюка.

12. Який епіграф має поезія? Поясніть.

За епіграф Є. Маланюк узяв слова популярного на той час бельгійського поета-символіста Е. Вергарена «*Je suis un fils de cette race…*», що в перекладі означають: «Я син цієї породи». З перших рядків читач дізнається про «породу» ліричного героя Є. Маланюка: він *«внук кремезного чумака»* і *«січовика блідий праправнук»*, тобто в його жилах тече чумацька й козацька кров, яка не дає ліричному героєві забути про своє українське походження. Євген Маланюк також належить до раси воїнів, для яких свобода понад усе, адже ліпше загинути в боротьбі, але не миритися з рабством. Він – учасник боротьби українців за незалежність, гордий «праправнук січовика».

13. Доведіть, що вірш має автобіографічні елементи.

Автобіографічний характер мають перші рядки вірша:
...Внук кремезного чумака,
Січовика блідий праправнук…
Є. Маланюк, маючи козацько-чумацьке коріння, пишався своїм походженням. По лінії батька були чумаки, осілі запорожці. Дід замолоду ще чумакував, мав виразну поставу гуцула. Мати була донькою чорногорця

Якова Стоянова, військовика із сербських осадчих, що їх спроваджувала Катерина II для колонізації земель Запорозьких.

14. Який основний мотив поезії?
15. Яке завдання поезії? Який вплив на читача вона мала?

Поет намагався пробудити в читача психологію переможця, згадуючи колишні перемоги прадідів, долати зневіру й розчарування, підтримувати натхненним словом українську громаду.

16. Яким бачить укр. патріота Є. Маланюк?
17. Назвіть історичних осіб, які згадуються у вірші?

Уся поезія рясніє алюзіями на історичних персонажів: перед читачем з'являються імена Б. Хмельницького, І. Мазепи, М. Залізняка, І. Ґонти, які малюють в уяві цілу епоху.

18. Схарактеризуйте ліричного героя поезії.

Ліричний герой — носій вільнолюбних прагнень предків, продовжувач національних традицій боротьби за українську незалежність, патріот, що щиро уболіває за долю рідного краю, милується силою й життєздатністю народу, не заплющуючи при цьому очі на його недоліки. Часто я ліричного героя зливається з авторським, він відчуває родинний зв'язок з віками: "Внук кремезного чумака, січовика блідий праправнук, - Я закохавсь в гучних віках, Я волю полюбив державну".

19. Назви яких річок згадуються у вірші?
20. Назвіть образи-символи поезії та поясніть їх.
21. Які твори стали джерелом алюзії?

Джерелом алюзій стали твори **Т. Шевченка та І. Франка.**

Зіставте:

Т. Шевченко «Заповіт» *Поховайте та **вставайте,*** ***Кайдани порвіте**…*	Є. Маланюк «Уривок з поеми» *— **Вставайте! Кайдани порвіте!***
І. Франко «Мойсей» ***Народе мій**, замучений, розбитий,* *Мов **паралітик** той на роздорожжу…*	Є. Маланюк «Уривок з поеми» *Не **паралітик** і не лірник* ***Народ мій**…*
Т. Шевченко «Гайдамаки» *Завтра вночі у Чигрині.* ***Свячений** достану.*	Є. Маланюк *Вони взяли **свячений** ніж,* *Залізняка майбутні діти!*
Перифраза «діти Залізняка» є запозиченням з Шевченкових рядків *Сини мої, **гайдамаки**!* *Світ широкий, воля —* *Ідіть, сини, погуляйте,* *Пошукайте долі.* *Сини мої невеликі,* *Нерозумні **діти**,* *Хто вас щиро без матері* *Привітає в світі?* («Гайдамаки», лірично-філософський вступ)	Є. Маланюк *Вони взяли свячений ніж,* ***Залізняка** майбутні **діти**!* (діти Залізняка – це гайдамаки)

22. Схарактеризуйте композицію вірша.
23. Що таке алітерація? Проілюструйте прикладом із поезії.
24. Що таке метонімія? Проілюструйте прикладом із поезії.